

Ο ΜΕΓΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

Ο Μέγας Βασίλειος γεννήθηκε στην Καισάρεια της Καππαδοκίας το 330μ.Χ. Σ' αυτή δε την πόλη έγινε Αρχιεπίσκοπος και πέθανε εκεί το 379μ.Χ.

Θωρείται ως μία από τις μεγαλύτερες μορφές στην ιστορία του Χριστιανισμού.

Καταγόταν από πλούσια και ευσεβή οικογένεια . Από τις μεγάλες οικογένειες της Καππαδοκίας, που έδωσε στην Εκκλησία θεολόγους , μάρτυρες , ποιμενάρχες και αγίους .

Σπούδασε στην πατρίδα του και μετά στην Αθήνα μαζί με το φίλο του Γρηγόριο (μετέπειτα Πατριάρχη Κωνσταντινούπολης) και τον Ιουλιανό (μετέπειτα Αυτοκράτορα) παρακολούθησε μαθήματα ρητορικής, γραμματικής, φιλοσοφίας, αστρονομίας, μαθηματικών και ιατρικής.

Επέστρεψε στην πατρίδα του με σκοπό να ζήσει σαν μοναχός, όμως η φήμη και η αρετή του οδήγησαν στο να εκλεγεί Αρχιεπίσκοπος στην Καισάρεια.

Εκεί επέδειξε μεγάλο κοινωνικό έργο (η «Βασιλειάδα» ήταν ολόκληρη πόλη με κοινωνικά ιδρύματα :νοσοκομείο , ορφανοτροφείο , γηροκομείο , ξενώνες...) αλλά και το συγγραφικό του έργο είναι μεγάλης σημασίας, γιατί καταπολέμησε τις αιρέσεις και ανέπτυξε την ορθόδοξη Θεολογία.

Είναι και ο συγγραφέας μίας από τις Θείες Λειτουργίες που τελούμε δέκα φορές το χρόνο.

Η μνήμη του τιμάται την 1η Ιανουαρίου.

Με το όνομα του Μεγάλου Βασιλείου είναι συνδεδεμένη και η Βασιλόπιτα . Είναι η πίτα της Πρωτοχρονιάς .Οι περισσότεροι Έλληνες κόβουν την Βασιλόπιτα αμέσως μετά την αλλαγή του χρόνου. Σε μερικές όμως, περιοχές της Ελλάδας , η Βασιλόπιτα κόβεται στο μεσημεριανό τραπέζι, ανήμερα του Αγίου Βασιλείου , την 1η μέρα του χρόνου . Ο νοικοκύρης την σταυρώνει τρεις φορές με ένα μαχαίρι και μετά αρχίζει να κόβει τα κομμάτια. Το πρώ-

το είναι του Χριστού, το δεύτερο της Παναγίας, το τρίτο του Αγίου Βασιλείου, το τέταρτο του σπιτιού και ακολουθούν τα κομμάτια των μελών της οικογένειας με σειρά ηλικίας .Σε πολλές οικογένειες κόβονται κομμάτια για τους φτωχούς και για τους ξενιτεμένους . Όποιος βρει στο κομμάτι του το κρυμμένο φλουρί θεωρείται ο τυχερός της χρονιάς .

Ας δούμε όμως , πως καθιερώθηκε το έθιμο της Βασιλόπιτας.

Βρισκόμαστε στον 4ο αιώνα μ.Χ. στην Καισάρεια της Καππαδοκίας, της Μικράς Ασίας. Πρεσβύτερος των χριστιανών της περιοχής εκείνο τον καιρό, ήταν ο Μέγας Βασί-

λειος. Την ίδια εποχή αυτοκράτορας του Βυζαντίου ήταν ο Ιουλιανός, που έμεινε στην ιστορία γνωστός με το όνομα Ιουλιανός ο Παραβάτης. Σε μια από τις εκστρατείες του κατά των Περσών, ο Ιουλιανός πέρασε από την Καισάρεια. Ειδοποίησε όμως προηγουμένως το Βασίλειο να βγει και να του παραδώσει το χρυσάφι της Εκκλησίας. Ο Βασίλειος βγήκε με το λαό να τον υποδεχθεί και του πρόσφερε τρία κριθαρένια ψωμιά αντί για το χρυσάφι που ζήτησε. Ο Ιουλιανός γεμάτος οργή, δέχτηκε τα τρία κριθαρένια ψωμιά και έστειλε και αυτός σαν ανταπόδοση τρεις μπάλες σανό, που τρώνε τα ζώα. Ο Μέγας Βασίλειος τότε μόλις είδε την περιφρόνηση και την προσβολή του βασιλιά του είπε τα εξής:

—Εμείς Βασιλιά μου, επειδή απαιτήσες να σου προσφέρουμε, σου δώσαμε από εκείνο που εμείς τρώμε. Εσύ όμως μας προσφέρεις από αυτό (χόρτο) που εσύ τρώγεις!

Η απάντηση του Αγίου Βασιλείου θύμωσε περισσότερο τον Ιουλιανό, ο οποίος ορκίστηκε ότι γυρνώντας από την εκστρατεία θα καταστρέψει την Καισάρεια. Πέρασε ο καιρός και τα νέα ότι ο Ιουλιανός επιστρέφει έφτασαν στο Μέγα Βασίλειο. Εκείνος προσπαθώντας να σώσει το ποίμνιο του, κάλεσε όλους τους πιστούς να προσφέρουν ό,τι πολύτιμο είχαν, ώστε να δοθεί στον Ιουλιανό και να κατευναστεί έτσι ο θυμός του. Ο λαός έκανε όπως του είπε ο ποιμενάρχης του και συγκεντρώθηκαν τα πολύτιμα αντικείμενα. Κατόπιν ο Μέγας Βασίλειος και ο λαός έκαναν αγρυπνία και προσεύχονταν για την σωτηρία τους. Στην διάρκεια της αγρυπνίας αυτής, ο Μέγας Βασίλειος είδε ένα όραμα. Στο όραμα αυτό η Παναγία έστειλε τον Άγιο και μάρτυρα Μερκούριο και στρατιά Αγγέλων κατά του Ιουλιανού. Την ημέρα εκείνη μετά μαθεύτηκε ότι ο Ιουλιανός σκοτώθηκε στη μάχη.

Έτσι, ο κίνδυνος εξέλειψε και τα πολύτιμα αντικείμενα έπρεπε να επιστραφούν στους κατόχους τους. Μόλις έμαθαν οι χριστιανοί τη θεία τιμωρία γεμάτοι χαρά δοξάσανε το Θεό και πρότειναν τα χρήματα, τα χρυσαφικά και τα ασημικά, που είχαν προσφέρει να τα χαρίσουν στο Βασιλέα Θεό που τους είχε σώσει. Ο Μ. Βασίλειος δεν το δέχτηκε αυτό και τελικά συμφώνησαν να πάρουν πίσω το ένα τρίτο απ' αυτά που είχαν προσφέρει. Με τα υπόλοιπα ο Άγιος έχτισε την περίφημη Βασιλειάδα (που είπαμε παραπάνω) κοντά στην Καισάρεια.

Για να μην μπουν όμως στον πειρασμό να πάρουν κάτι που δεν τους ανήκε, ο Μέγας Βασίλειος έδωσε εντολή να ζυμωθούν μικρές πίτες και μέσα σε αυτές να τοποθετηθούν τα πολύτιμα αντικείμενα που έπρεπε να μοιραστούν. Οι πίτες αυτές μοιράστηκαν στους πιστούς και ως εκ θαύματος, ο καθένας βρήκε στην πίτα που πήρε ό,τι είχε προσφέρει για την σωτηρία από τον Ιουλιανό.

Από τότε φτιάχνουμε κι εμείς τη Βασιλόπιτα με το φλουρί μέσα, την Πρωτοχρονιά, τη μέρα του Αγίου Βασιλείου. Η Βασιλόπιτα, το αγιοβασιλιάτικο αυτό έθιμο, μεταφέρεται από γενιά σε γενιά, για να μας θυμίζει από τη μια, την αγάπη και την καλοσύνη του Αγίου αυτού Ποιμενάρχη. Από την άλλη συγκεντρώνει την οικογένεια και δίνει μια χριστιανική μορφή αγάπης στα σπίτια. Αν και τα τελευταία χρόνια έχει γίνει το έθιμο αυτό κοινωνικό. Η πίτα πλέον η Αγιοβασιλιάτικη κόβεται σε εργοστάσια, σε γραφεία, σε επιχειρήσεις, σε κέντρα.....

